

Sygnatura akt I Ns 302/18

POSTANOWIENIE

Dnia 16 stycznia 2020 r.

Sąd Rejonowy w Kamiennej Górze I Wydział Cywilny w następującym składzie:

Przewodniczący SSR Monika Pietrzyk

Protokolant Joanna Pulkowska

po rozpoznaniu w dniu 16 stycznia 2020 r. w Kamiennej Górze

na rozprawie sprawy z wniosku (...) Bank S.A. z siedzibą w W.

przy udziale P. F., B. F. (1), K. F., A. F. (1), D. F., A. F. (2), A. F. (3), J. F., M. F. (1), A. F. (4), A. F. (5), S. F. (1), W. F. (1), B. F. (2)

o stwierdzenie nabycia spadku po W. F. (2)

I stwierdza, że spadek po W. F. (2)

zmarłym 19.05.2013 r. w N. S.

mającym ostatnie miejsce zwykłego pobytu w L.

na podstawie ustawy z dobrodziejstwem inwentarza nabył:

B. F. (2), syn P. i M. - w całości.

II ustala, że koszty postępowania strony ponoszą stosownie do swojego udziału w sprawie.

Sygn. akt I Ns 302/18

UZASADNIENIE

(...) Bank S.A. w W. wniosł o:

- stwierdzenie, że spadek po W. F. (2), zmarłym w dniu 19.05.2013 r. w N. S., ostatnio zamieszkałym w L., na podstawie ustawy nabył w całości P. F., ewentualnie o ustalenie z urzędu, kto jest spadkobiercą po zmarłym W. F. (2),

- zasądzenie od uczestnika postępowania zwrotu wniesionej opłaty skarbowej w wysokości 22 zł z tytułu uzyskania skróconego odpisu aktu zgonu spadkodawcy oraz 17 zł opłaty skarbowej od pełnomocnictwa, opłaty skarbowej w wysokości 31 zł z tytułu ustalenia spadkobierców w MSWiA oraz 42 zł opłaty skarbowej z tytułu wydania przez sąd aktów odrzucenia spadku.

Uczestnicy postępowania B. F. (1), K. F., D. F., P. F., A. F. (3), J. F., M. F. (1), A. F. (4), A. F. (5) oświadczyli, że odrzucili spadek po W. F. (2).

Pozostali uczestnicy postępowania A. F. (2), A. F. (1), S. F. (2), W. F. (1), B. F. (2) nie zajęli merytorycznego stanowiska co do wniosku.

Sąd ustalił, co następuje:

W. F. (2), syn A. F. (2) i H. F. z domu S., urodził się (...) w K., a zmarł w dniu 19 maja 2013 r. w N. S..

Dowód: odpis skrócony aktu zgonu k. 4.

W. F. (2) nie pozostawił testamentu.

Dowody: zapewnienia spadkowe B. F. (1), K. F., D. F., A. F. (3), J. F., A. F. (4), M. F. (1), A. F. (5), P. F. z dnia 12 listopada 2019 r.

W momencie śmierci W. F. (2) pozostawał w związku małżeńskim z B. F. (1) z domu M.. Spadkodawca pozostawił troje dzieci – K. F., D. F. i A. F. (1).

Dowody: odpisy aktów stanu cywilnego k. 4,95-96.

B. F. (1) odrzuciła spadek po mężu w dniu 19.08.2013 r. B. F. (1), za zgodą sądu rodzinnego z dnia 25 listopada 2013 r., odrzuciła w imieniu małoletnich K. F., D. F. i A. F. (1) w dniu 20 grudnia 2013 r. spadek po W. F. (2).

Dowody: protokoły z przyjęcia oświadczeń o odrzuceniu spadku z akt VII Ns 598/13 i VII Ns 816/13.

W chwili śmierci W. F. (2) żył jego ojciec – A. F. (2), który odrzucił spadek w dniu 28 października 2013 r. Jego matka H. F. z domu S. zmarła przed spadkodawcą.

Dowody: odpis skrócony aktu zgonu k. 4, odpis skrócony aktu urodzenia k.99, zapewnienia spadkowe B. F. (1), K. F., D. F., A. F. (3), J. F., A. F. (4), M. F. (1), A. F. (5), P. F. z dnia 12 listopada 2019 r., protokół z przyjęcia oświadczenia o odrzuceniu spadku z akt VII Ns 730/13.

Spadkodawca pozostawił czterech braci J. F., P. F., M. F. (1) i A. F. (3).

Dowody: odpisy skrócone aktów urodzenia k. 100-102, zapewnienia spadkowe B. F. (1), K. F., D. F., A. F. (3), J. F., A. F. (4), M. F. (1), A. F. (5), P. F. z dnia 12 listopada 2019 r.

J. F., M. F. (1) i A. F. (3) odrzucili spadek w dniu 21 października 2013 r., zaś P. F. - w dniu 28 stycznia 2014 r.

Dowody: protokoły z przyjęcia oświadczeń o odrzuceniu spadku z akt VII Ns 712/13, VII Ns 795/13, VII Ns 794/13, I N 287/19.

J. F. ma syna A. F. (4), który nie ma zstępnych, a który odrzucił spadek po W. F. (2) w dniu 21 października 2013 r.

Dowód: protokół z przyjęcia oświadczenia o odrzuceniu spadku z akt VII Ns 793/13, odpis skrócony aktu urodzenia k. 103.

P. F. ma syna B. F. (2), który urodził się w dniu (...). P. F. wystąpili z żoną M. F. (2) w dniu 17 marca 2014 r. do Sądu Rejonowego dla Miasta Stołecznego Warszawa z wnioskiem o zezwolenie na odrzucenie w imieniu małoletniego B. F. (2) spadku po W. F. (2). Postępowanie w dniu 28 maja 2014 r. zostało umorzono z uwagi na cofnięcie wniosku.

Dowody: dokumenty z akt VI Nsm 309/14 – wniosek k. 1-2, odpis skrócony aktu urodzenia k. 3, postanowienie k.20, koperta wpięta do okładki akt.

M. F. (1) ma troje dzieci A. F. (5), S. F. (1) i W. F. (1), który za zgodą sądu rodzinnego z dnia 28 marca 2014 r., odrzucił w imieniu tych małoletnich spadek po W. F. (2) w dniu 23 kwietnia 2014 r.

Dowody: protokół z przyjęcia oświadczenia o odrzuceniu spadku z akt VII Ns 284/14, postanowienie k. 4 z akt VII Ns 284/14, odpisy skrócone aktów urodzenia k.104-106.

A. F. (3) nie ma dzieci.

Dowody: protokół z przyjęcia oświadczenia o odrzuceniu spadku z akt VII Ns 712/13, zapewnienia spadkowe B. F. (1), K. F., D. F., A. F. (3), J. F., A. F. (4), M. F. (1), A. F. (5), P. F. z dnia 12 listopada 2019 r.

Sąd zważył, co następuje:

Stan faktyczny ustalono w oparciu o dowody z dokumentów - akta stanu cywilnego spadkodawcy i osób z kręgu spadkobierców ustawowych, protokoły oświadczeń spadkobierców o odrzuceniu spadku, a także o odebrane przed Sądem zapewnienia spadkowe żony spadkodawcy, jego dzieci, rodzeństwa i dalszej jego rodziny. W tym miejscu należy zaznaczyć, że autentyczność dowodów z dokumentów nie budziła wątpliwości i nie była kwestionowana przez strony.

W. F. (2) zmarł w dniu 19 maja 2013 r. nie pozostawiając po sobie testamentu. W sytuacji braku rozrządzenia przez spadkodawcę majątkiem na wypadek śmierci dochodzi do dziedziczenia ustawowego. W kręgu spadkobierców ustawowych znaleźli się w pierwszej kolejności małżonek spadkodawcy – B. F. (1), oraz jego troje dzieci - K. F., D. F. i A. F. (1). Zgodnie z przepisem art. 931 § 1 zd. 1 k.c. w pierwszej kolejności powołane są z ustawy do spadku dzieci spadkodawcy oraz jego małżonek; dziedziczą oni w częściach równych. Jak wynika z zebranych w aktach sprawy dokumentów, w szczególności z protokołów z przyjęcia oświadczeń o odrzuceniu spadku z akt VII Ns 598/13 i VII Ns 816/13 – żona oraz dzieci spadkodawcy skutecznie odrzucili spadek po W. F. (2). Artykuł 1015 § 1 i 2 k.c. w brzmieniu obowiązującym w dniu otwarcia spadku, stanowi że oświadczenie o przyjęciu lub o odrzuceniu spadku może być złożone w ciągu sześciu miesięcy od dnia, w którym spadkobierca dowiedział się o tytule swego powołania. Brak oświadczenia spadkobiercy w powyższym terminie jest jednoznaczny z prostym przyjęciem spadku. Skutki złożenia oświadczenia o odrzuceniu spadku reguluje przepis art. 1020 k.c., według którego spadkobierca, który spadek odrzucił, zostaje wyłączony od dziedziczenia, tak jakby nie dożył otwarcia spadku. Skoro żona spadkodawcy – B. F. (1) oraz jego dzieci - K. F., D. F. i A. F. (1), a zatem osoby z pierwszej grupy uprawnionych do dziedziczenia odrzuciły spadek, należało potencjalnych spadkobierców szukać w kolejnych kręgach spadkobierców. I tak w myśl przepisu art. 932 § 1 k.c. w braku zstępnych spadkodawcy powołani są do spadku z ustawy małżonek i rodzice. Matka spadkodawcy H. F. z domu S. nie dożyła otwarcia spadku po swoim synu. Z kolei ojciec – A. F. (2), podobnie jak żona i zstępni spadkodawcy, odrzucił spadek. Art. 932 § 3 k.c. stanowi, że w braku zstępnych i małżonka spadkodawcy cały spadek przypada jego rodzicom w częściach równych. Z kolei zgodnie z przepisem art. 932 § 4 k.c. jeżeli jedno z rodziców spadkodawcy nie dożyło otwarcia spadku, udział spadkowy, który by mu przypadał, przypada rodzeństwu spadkodawcy w częściach równych. Przepis ten rozszerza krąg spadkobierców o rodzeństwo spadkodawcy. W niniejszej sprawie ustalono, że W. F. (2) miał czterech braci J. F., P. F., M. F. (1) i A. F. (3). Wszyscy oni skutecznie i w przepisany terminie odrzucili spadek po swoim bracie. Jak stanowi przepis art. 932 § 5 k.c. jeżeli którekolwiek z rodzeństwa spadkodawcy nie dożyło otwarcia spadku pozostawiając zstępnych, udział spadkowy, który by mu przypadał, przypada jego zstępnym. Podział tego udziału następuje według zasad, które dotyczą podziału między dalszych zstępnych spadkodawcy. Spośród rodzeństwa spadkodawcy jedynie A. F. (3) nie posiadał zstępnych. Natomiast najstarszy brat spadkodawcy – J., posiadał syna A., który również spadek po wuju odrzucił. Podobnie też spadek odrzuciły dzieci M. A. F., S. F. (1) i W. F. (1), które w tamtym czasie były osobami małoletnimi i w ich imieniu, za zgodą sądu rodzinnego, spadek odrzucił M. F. (1). Jedynym bratankiem spadkodawcy, który nie złożył w terminie oświadczenia o odrzuceniu spadku był syn P. B. F.. W tym miejscu należy wskazać, że P. F. odrzucił spadek przed notariuszem w Hiszpanii, co miało miejsce w dniu 28 stycznia 2014 r. Istotne jest, że na dzień (...) syn P. F. był osobą małoletnią. Jak wynika z aktu urodzenia B. F. (2) zgromadzonego w aktach VI Nsm 309/14, urodził się on w dniu 3 sierpnia 1998 r., a więc w tamtym czasie miał skończonych 15 lat.

Należy również dodać, że P. F. wystąpił wraz z żoną do sądu rodzinnego o zgodę na odrzucenie przez B. F. (2) spadku po W. F. (2). Wniosek taki został złożony w sądzie rodzinnym w dniu 17 marca 2014 r. (vide: koperta wszyta w okładkę akt VI Nsm 309/14). Należy zatem stwierdzić, że P. F. podjął działania zmierzające do uniknięcia przejęcia przez jego małoletniego syna ewentualnych długów spadkowych. Lektura akt postępowania w sprawie o sygn. VI Nsm 309/14 prowadzi jednak do wniosku, że postępowanie to zostało umorzone wskutek wycofania wniosku przez rodziców B. F. (2). Działanie rodziców było umotywowane tym, że ewentualne koszty odrzucenia spadku w imieniu małoletniego

przewyższyły długi spadkowe (zob. pismo k. 16 tychże akt). Takie stanowisko wyraził ojciec spadkobiercy na rozprawie w niniejszym postępowaniu. Sytuację braku odrzucenia spadku przez B. F. (2) należy zatem zakwalifikować pod normę z przepisu art. 932 § 5 k.c. i w konsekwencji stwierdzić, że spadek po W. F. (2) w całości nabywa jego bratanek - B. F. (2). W związku jednak z tym, że w chwili przyjęcia spadku B. F. (2) był osobą niemająca pełnej zdolności do czynności prawnych, to jest – nie uzyskał jeszcze pełnoletności, nabywa on spadek z dobrodziejstwem inwentarza. Zgodnie bowiem z przepisem art. 1015 § 2 k.c. w brzmieniu obowiązującym w dniu otwarcia spadku, brak oświadczenia spadkobiercy w powyższym terminie jest jednoznaczny z prostym przyjęciem spadku. Jednakże gdy spadkobiercą jest osoba niemająca pełnej zdolności do czynności prawnych albo osoba, co do której istnieje podstawa do jej całkowitego ubezwłasnowolnienia, albo osoba prawna, brak oświadczenia spadkobiercy w terminie jest jednoznaczny z przyjęciem spadku z dobrodziejstwem inwentarza. Przyjęcie spadku z dobrodziejstwem inwentarza polega na tym, że spadkobierca ponosi odpowiedzialność za długi spadkowe tylko do wartości ustalonej w inwentarzu stanu czynnego spadku.

Stosownie do treści art. 1015 § 1 k.c. oświadczenie o przyjęciu lub o odrzuceniu spadku może być złożone w ciągu sześciu miesięcy od dnia, w którym spadkobierca dowiedział się o tytule swego powołania. Tytułem powołania w stosunku do B. F. (2) było złożenie przez jego ojca oświadczenia o odrzuceniu spadku po W. F. (2). Zgodnie z art. 156 Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego: „opiekun powinien uzyskiwać zezwolenie sądu opiekuńczego we wszelkich ważniejszych sprawach, które dotyczą osoby lub majątku małoletniego”. Jedną z takich spraw jest zgoda na odrzucenie spadku w imieniu małoletniego. Małoletnie dzieci nie mają prawa składać takiego oświadczenia samodzielnie. W ich imieniu mogą to uczynić jedynie rodzice lub opiekunowie prawni.

Dla rozstrzygnięcia sprawy konieczne jest ustalenie daty powzięcia wiadomości o tytule powołania do spadku B. F. (2) przez jego matkę, wobec uprawnienia każdego z rodziców do samodzielnego działania jako przedstawiciel ustawowy dziecka. Sąd rozpoznający sprawę uznaje, że za tą datę należy uznać 17 marca 2014 r., w której do sądu rodzinnego złożony został wniosek obojga rodziców o zgodę na odrzucenie w imieniu małoletniego B. F. (2) spadku po W. F. (2).

Termin do złożenia oświadczenia o odrzuceniu spadku w imieniu małoletniego wówczas uczestnika w stosunku do jego ojca otworzył się zatem w dacie złożenia przez niego oświadczenia spadkowego, zaś w stosunku do matki najpóźniej w dacie 17 marca 2014 r., co najmniej bowiem w dacie składania wniosku do sądu rodzinnego wiedziała się o tytule powołania syna do dziedziczenia po T. F.. Termin sześciomiesięczny do złożenia oświadczenia spadkowego nie otwiera się na nowo po uzyskaniu przez małoletniego spadkobiercę pełnoletności, a tym bardziej od uzyskania przez niego samego wiedzy o powołaniu do spadku, a zaniechanie przez rodziców małoletniego spadkobiercy podjęcia stosownych czynności wywołuje takie same konsekwencje jak zaniechanie spadkobiercy pełnoletniego.

O kosztach postępowania ustalonych w punkcie II postanowienia kończącego orzeciono na podstawie ogólnej zasady rozliczania kosztów wyrażonej w przepisie art. 520 § 1 k.p.c., zgodnie z którą strony ponoszą koszty postępowania związane ze swoim udziałem w sprawie.